

MEHMET ÂKİF ERSOY

İSTİKLÂL MARŞI'NA DUYULAN İHTİYAÇ

Aralarına Mehmet Akif'in de Burdur mebusu olarak bulunduğu Türkiye Büyük Millet Meclisi, 23 Nisan 1920'de Ankara'da açıldı. 3 Mayıs 1920 yılında ise Anadolu'da ilk Akif hükümet olan Birinci İcra Vekilleri Heyeti (hükümeti) kuruldu. Milli Savunma Bakanlığı'na Kozan Milletvekili Fevzi (Çakmak), Milli Eğitim Bakanlığı'na Sinop Milletvekili Dr. Rıza Nur ve Genelkurmay Başkanlığı'na ise Miralay İsmet (İnönü) Paşa'nın getirildiği hükümetin başkanlığına ise Meclis Reisi Mustafa Kemal getirildi.

Bütün bu siyasi gelişmeler olurken Yunan ordusu da

15 Mayıs 1920'de İzmir'i işgal etmiş, ardından da Anadolu içlerine doğru ilerlemeye başlamıştı. Meclis, hiç vakit kaybetmeden aralarından seçtikleri İrşad Encümeni'ni (Halk Aydınlatma Kurulu) üyelerini Anadolu'ya gönderdi. Bunlar, halkı Milli Mücadele konusunda aydınlatmakla görevlendirilmişlerdi. Zira Anadolu'daki bozguncu faaliyetlerin önlenmesi ve düşmana karşı direnişin öneminin anlatılması en acil mesele durumundaydı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilen ve Anadolu'ya giderek halkı Milli Mücadelenin amaçları konusunda aydınlatmakla görevli bulunan İrşad Encümeni üyelerinin halkla ve bilhassa cephe askerleriyle yaptıkları görüşmelerde bir milli bir marşa duyulan ihtiyaç ortaya çıkmıştı. Bunun üzerine meclisin bir oturumunda marş konusu gündeme geldi. İsmet İnönü ve diğer konuşmacılar bu ihtiyacı dile getirdiler. Böyle bir marş hem cephedeki askerlerin moralini yükseltecek hem de yeni kurulacak Türk devletini temsil edecek bir marş olacaktır. Ayrıca böyle bir marşa yabancı devletlerle olan ilişkilerde ve resmi törenlerde de ihtiyaç söz konusuydu."

Ankara'ya resmen gelen yabancı devletler sefaret heyetleri karşılanırken kendi marşları çıkmıyor, fakat biz milli marş diye çalınacak bir şey bulamadığımızdan müşkül vaziyete düşüyorduk." Çünkü Eşref Edib'in ifadesiyle bu öyle bir marş olmalıydı ki:

"Bu mukaddes mücadelenin büyüklüğünü, kudsi heyecanını terennüm edecek, onu gelecek asırlara nakşedecek zaman artık gelmişti, isteniliyordu ki. İstiklâl Savaşı'nda duyulan heyecanı bir sanatkar kelimeler dökün ve bu mücadele ebedileşsin. "Öyle bir ses ki gelecek nesillere her an o kutsiyet ve azameti terennüm etsin... Kalpleri o heyecanla doldursun... Yurdun o afakımı o heyecanla inletsin... Bütün seslerin fevkinde yükselsin, yükselsin." Bu arzu çeşitli görüşmelerde dile getirilirken İrşad Encümeni'nden bir grup İsmet Paşa ile bir araya gelerek cephe marş konusunu görüştüler. Bu görüşmenin bir sonucu olarak İsmet Paşa, bir gün Maarif Vekili Dr. Ziya Nur Bey'i ziyaret ederek, "Milli heyecanı koruyacak, milli azim ve imanı manevi alanda besleyerek zinde halde tutacak Fransızların Marsailles (marseyyez) marşına benzer bir marşın yazılmasını ordu adına teklif etti.

Bu teklif üzerine mesele, icra vekilleri toplantısında ele alındı. Görüşmeler sonucunda bir, "Milli marşın yazılması ve bestelenmesi" konu-

sunda fikir birliğine varıldı. Maarif vekaletinin bu işi üstlenmesine karar verildi. Ayrıca Büyük Millet Meclisi'nde güfteleri inceleyecek bir komisyon kuruldu. Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürü Kazım Nami Duru'nun bu hususta hazırladığı 18 Eylül 1920 tarihli genelge Milli Eğitim Bakanı Dr. Rıza Nur'un imzasıyla vilayetlere ve okullara gönderildi. "Türk şairlerinin nazar-ı dikkatine" başlığı ile de genelgenin bir sureti ilan olarak yayımlandı.

Maarif Vekâleti'nin bu gaye ile meclisin bütün şairlerini bir marş güftesi yazmaya davet ettiği bu ilanda:

- Türk devletinin ebediliğini, Anadolu milli mücadelesinin ruhunu Türk'ün İstiklâl aşkı ile dile getirecek bir milli marş güftesinin yarışmaya açıldığı,
- Yarışma sonucunda birinci gelen eserin besteleneceği,
- Marş güftelerinin 3 ay içinde 21 Aralık 1920 tarihine kadar Ankara'ya Maarif Vekâleti'ne gönderilmesi gerektiği,
- Yarışmaya katılacakların ad ve adreslerini ayrıca kapalı bir zarfa yazarak güfteleri ile birlikte göndermeleri,
- Yarışma sonucunda kazanan güfteye 500 lira mükâfat verileceği bildiriliyordu.

"Maarif vekilliği müsabakayı ve şartlarını ilan etmişti. Fakat vekilliğin istediği marş kim yazacaktır? İstanbul'da kalan şairler, Anadolu'nun o zamanki heyecanı içinde bulunmadıkları için yazamazlardı. Anadolu'da bulunanlar bu heyecanı duyuyorlar ve görüyorlardı ama gerçekten enerji ve kuvvet yaratacak bir eser ortaya koyacaklar mıydı? Bu, şüpheli görünüyordu.

Fakat bu ilan üzerine kısa denilebilecek bir zaman içerisinde memleketin dört bir yanından vekâlete şiirler gelmeye başladı. Süre bitmiş, yarışmaya 724 eser katılmıştı. İçlerinde kıymet taşıyanlar olmakla birlikte hiçbir aranan özellikleri tam olarak taşımıyorlardı.

Özellikle de edebi zevki olan Hamdullah Suphi Bey, bunlardan hiç birisini yeterli görmüyordu. Yani arzu edilen şiir bulunamamıştı. "En önemlisi de yarışmaya katılanlar arasında Akif'in olmamasıydı. Çünkü böyle bir marş yazmak hem onun hakkıydı hem de en güzel o yazabilirdi. Zira başından beri Milli Mücadelenin içerisinde yer almış dolayısıyla, "O günlere kadar olan mesai ve faaliyetleri dolayısıyla bir marş için lazım olan mevhumları gayet yakından görmüş ve yaşamıştı.

Bütün memleket sathındaki şuurlu ayaklanmayı ta Ayvalık'ta ilk kurşun atıldığı anlardan beri bu mücadelenin bütün safhalarını adım adım takip etmiş; Konya, Antalya, Ankara, Afyon, İnebolu, Kastamonu ve kazalarında çok zaman yürüyerek gösterdiği cephenin en ileri hatlarına kadar istiklal yolundaki faaliyet ve konuşmaları, yakından müşahade ettiği halk ruhunu yaşamış ve yaşatmıştı."

Böyle bir şiirin Akif tarafından yazılabileceğini hemen herkes bilmekteydi. Eşref Edib bu genel

kanaati şöyle belirtir:

"Bu kadar azametli, heyecanlı, bu kadar kutsi hisleri, bu kadar ilahi nağmeleri kim terennüm edebilir? Bütün bu heyecanları, bu nağmeleri yüreğinde duyan ve yaşayan en yüksek, en ilahi bir belagatla yazan Mehmed Akif'ten başka kim vardı? Senelerden beri memleketin kaderini, ıstıraplarını bütün mefahirini söyleyen millet şairi Mehmed Âkif'ten daha güzel kim milletin hislerini ifade edebilirdi?"

Aynı kanaati Hamdullah Suphi ve Mustafa Kemal de paylaşıyordu. Bu şiiri Akif'ten başkası yazamazdı. Şimdilik bilmedikleri şey ise Akif'in bu müsabakaya neden katılmadığı idi. Fakat Akif, para ödülü sebebiyle bu yarışmaya katılmamıştı. Bu konuda kendisini sıkıştıranlara verdiği cevap ise tam ona göre idi: "Milletimin kurtuluş müjdesini verecek, imanımı terennüm edecek bir eseri pa-rayla yazacak karakterde bir adam değilim." Yahut, "Ben ne müsabakaya girerim. Ne caize alırım." demekteydi.

Hamdullah Suphi, Akif'in yarışmaya katılmama sebebini bir süre sonra Hasan Basri Çantay'la yaptığı görüşmede anlayacaktı.

Çantay bu olayı şöyle anlatır:

"Bir gün Maarif vekili Bay Hamdullah Suphi mecliste beni gördü.

Dedi ki:

— Şimdiye kadar 500'den fazla marş geldi. Ben hiçbirini beğenmedim. Üstadı ikna edemez misin?"

Cevap verdim:

- Akif Bey, müsabaka şeklini ve ikramiyeyi kabul etmiyor, eğer buna bir çare ve şekil bulursanız yazdırmaya çalışırım.

Düşündü... "dur" dedi, ben kendisine bir tezkire yazayım. Arzusuna tabi olacağımı zı bildireyim. Fakat tezkireyi kendisine siz verirsiniz.

Ben de muvafık gördüm, yarım saat sonra bana şu tezkireyi getirip verdi.

"Çok aziz ve muhterem efendim,

İstiklâl Marşı için açılan müsabakaya iştirak buyurmamalarında ki sebebin izâlesi için pek çok tedbirler vardır. Zât-ı üstâdânelerinin matlub şiiiri vücuda getirmeleri maksadın husulü için son çare olarak kalıdır. Asil endişelerinizin icap ettiği ne varsa hepsini yaparız. Memleketi bu müessir telkin ve tehyiç vasıtasından mahrum bırakmamanız recâ ve bu vesile ile en derin hürmet ve muhabbetlerimi arz ve tekrar eylerim efendim."

5 Şubat 1337 (1921)

Umur-u Maarif vekili
Hamdullah Suphi

İSTİKLÂL MARŞI YARIŞMASINDA ÖN ELEMEYİ GEÇEN DİĞER 6 ŞİİR

1-

Yıllarca altı cephede ateşle kanlara;
Türk'ün hilâl-ü dinine düşman olanlara;
Ceddin o; Yıldırım gibi saldın zaman
zaman
Yüksek başın eğilmedi bir art cihanlara
Ey kahramanlar ordusu, ey yıldırım-Şitab.
Göster cihan-ı mağribe bir kanlı inkılab
Ey mazi-i havariki bin destan olan;
Garbın zalam-ı zulmüne yüz yıl kılınc
salan
Arslan yürekli ordu; demir giy; silah
kuşan!
Zira hududu kapladı ateşle kan, duman.
Ey kahramanlar ordusu, ey yıldırım -
Şitab,
Göster cihan-ı mağribe bir şanlı inkılab!
Arslan mücahid ordusu, ey haris-i salah
Destinde seyf-i hak gibi pek şanlı bir silah
Açtın sema-yi millete pür-nûr bir sabah.
Atî bizim... bizim artık vatan, zafer, felah.
Ey kahramanlar ordusu; ey yıldırım -
Şitab.
Göster cihan-ı mağribe bir şanlı inkılab

MEHMET MUHSİN

2-

Altı bin yıl efendilik yaptın,
"Kahraman Türk" idi cihanda
adın.
Bir ateşten siperdin İslam'a
Sönmeyen bir güneş gibi yaşadın.
Ey büyük ünlü milletim ileri!
Hasmına çiğnetme koş bu şanlı
yeri!
Düşmanın bir cihansa dostun
Hak Hakkın elbette müstakil
yaşamak
Atıl, ez, vur, senindir istiklâl
Ebedî parlasın şu al bayrak...
Ey benim şanlı milletim ileri;
Ele çiğnetme koş bu ülkeleri!

M.*

*Bursa Milletvekili Muhittin Ba-
ha Bey Yarışmaya (M) rumuzu
ile katıldı. Müzakereler esnasın-
da şiirini geri çekti.

3-

Ey Müslüman, ey Türk oğlu
Açıldı istiklâl yolu
Benim bu son günlerimdir,
Diyor bize Anadolu.
Çek sancağı Türk ordusu
Olmaz Türk'ün can korkusu
Esarete dayanır mı
Türk vatani, Türk namusu?
Bu son savaş bize farzdır,
Fırsatımız gayet azdır,
Muzaffer ol da ey millet
Altın ile tarih yazdır.
Birleşelim özümüzden,
Dönmeyelim sözümüzden,
Hem silelim bu lekeyi,
Tarihdeki yüzümüzden.

İSKENDER HÂKİ

4-

Göz yaşına veda et
Ey güzel Anadolu!
Hakkını korur elbet
Türk'ün bükülmez kolu
Cenk ederiz genç, koca
Bugün değil, yarın da
Yadımız ağladıkça
İzmir ezanlarında.
Hak yolunda kan olur,
Dünyalara taşarız;
Ya şerefle vurulur,
Ya efendi yaşarız.
Her gün yeni bir hile
Arkasından satıldık;
Her gün yeni bir dille
Yurdumuzdan atıldık
Yeter, ey Ka'be'mizi
Elimizden alanlar
Alkoyamaz bizi
Yolumuzdan yalanlar.
Hangi alçak el alır,
El zinciri boynuna?
Kim Yunan'ı bırakır
Türk kızının koynuna?

KEMALİDİN KAMI

5-

Millet aşkı, din aşkı, vatan aşkı uyansın
Yurdumuza göz dikenler al kanlara boyansın
Ya ben ya onlar diyen silâhına dayansın
Türk oğludur bu millet
Türk'ündür bu memleket
Türk oğludur bu millet
Türk'ündür bu memleket
Düşman gözü tutamaz yanar dağlar başını
Bağrımızda saklarız vatanın her taşını
Yurdumuza yan bakan döker gözün yaşını
Türk oğludur bu millet
Türk'ündür bu memleket
Türk oğludur bu millet
Türk'ündür bu memleket
Can veririz her zaman hürriyet yoluna
'Ya gazi, ya şehid'lik ne devlettir kuluna
Ata emanet etmiş namusunu oğluna
Bize Türk oğlu derler
Hep bizimdir bu yerler

A.S

6-

Türk'ün evvelce büyük bir pederi
Çekti sancağı hilâl-i sehari
Kanımızla boyadık bahr ü berri
Böyle aldık bu güzel ülkeleri
İleri, arş ileri, arş ileri
Geri kalsın vatanın kahpeleri
Seni ihya için ey nâmı büyük
Vatanın uğruna öldük öldük
Ne büyük kaldı bu yolda ne küçük
Siper oldu sana dağlar gibi Türk
Yürü ey milletin efradı yürü
Ak süt emmiş vatan evlâdı yürü
Vatan evlâdını kurban edeli
Milletin hür yaşamaktır emeli
Veremez kimseye bir Çamlıbeli
Bağlanır mı acaba Türk'ün eli
İleri, arş ileri, arş ileri
Çiğnenir çünkü kalan yolda geri.

HÜSEYİN SUAD

İSTİKLÂL MARŞI'NIN TAHLİLİ(AÇIKLANIŞI)

İstiklâl Marşı, Cumhuriyet'in İlân'ından önce 1921'de yazılmış olmakla beraber, Cumhuriyet'i müjdelere ve millî marş olarak kabul edildikten sonra, hemen her gün tekrarlandığı için Atatürk ile beraber Cumhuriyet devrinin sembolü olur. Bu devirden sonra yetişen bütün nesillerin daha ziyâde merasim dolayısıyla kendine has bestesi ile söyledikleri bu marş, şiir olarak da üzerinde durulmaya değer. İstiklâl Marşı'nı değerlendirirken, yazıldığı devri göz önünde bulundurmaya lâzımdır. Şiiri söyleyen Mehmet Âkif olmakla beraber, aslında o, kendi benini ile birleştirdiği Türk milletinin duygu ve inancını dile getirir. İstiklâl Marşı'nın yazıldığı yıllarda, henüz İstiklâl Savaşı kazanılmamıştır. Türk ordusu, bu şiir yazıldıktan bir yıl sonra, 16 Ağustos'ta Büyük Taarruz'a geçer. Düşmana karşı ordu ve millete cesaret vermek isteyen büyük şâir, şiirine "Korkma!" diye başlar. "Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın Kim bilir belki yarın, belki yarından da yakın." mısraları da ümitli bekleyiş ve geleceğe inancı gösterir. **Şiirin birinci dörtlüğünde** söz konusu olan; "al sancak"tır. Al sancak, Türk milletinin sembolüdür. Türk bayrağının al rengi, şairde alev intibası uyandırmıştır. Bu alev "sönmez"dir. Zira onun çıktığı kaynak her Türk ailesinin evinde yanan "ocak"tır. Yurdun üstünde tüten "en son ocak" kaldıkça, bu bayrağın alevi, bu şafaklarda dalgalanacaktır. Türk bayrağında dikkati çeken ikinci sembol; "yıldız"dır. Birinci dörtlüğün üçüncü mısrasında şair, bu yıldız ile gökteki yıldızı birleştirir. Gökteki yıldız kimsenin eli dokunamayacağı gibi, "Türk milletinin yıldızı" olan al bayrağın yıldızına da kimse el süremez. **İkinci dörtlükte**, Türk bayrağının üçüncü sembolü olan "hilâl"den hareket edilmiştir. "Hilâl" Eski Türk Edebiyatı'nda sevgiliye benzetilir. Türk bayrağındaki "ay", kendisini sevenlerden fedâkârlık beklediği için, kaşlarını çatmıştır. Eski Türk Edebiyatı'nda sevgilinin kaşları, genellikle "ay"a benzetilir. Şâir, burada vatanın simgesi olan hilâle (sevgiliye) gülmesi için yalvarır. Bu millet, onun uğruna on binlerce şehit vermiştir. **Üçüncü dörtlükte**, "hürriyet" kavramı söz konusudur. Burada şair, "ben" kelimesini kullanmakla beraber, anlatılmak istenen, "Türk milleti"dir. Şair, burada Türk milletini konuşturmakta-
Dördüncü dörtlükte, Türk milleti ile düşmanlar karşılaştırılmaktadır. Garb (Batı) maddî silahların üstünlüğüne güvenerek, yurdumuza saldırmıştır. Düşmanların bu maddî üstünlüğüne karşı, Türkler'in hiçbir şey ile sarsılmayan imanları vardır. "Ulusun" kelimesiyle; "Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar, bırak varsın ulusun, onda artık korkulacak bir taraf kalmamıştır." demek istemiştir. **Beşinci dörtlükte**, düşmanla çarpışan askere hitap ediliyor. Bu parçada geleceğe büyük bir inançla bakılmaktadır. **Altıncı dörtlükte**, "vatan" söz konusudur. Bu vatan, binlerce şehit verilerek kazanılmış ve korunmuştur. Bundan dolayı ona bakarken toprağı değil, ona gömülü olan şehitleri görmelidir. Dünyada hiçbir şey, vatan kadar kutsal ve değerli değildir. **Yedinci dörtlükte** de "vatan" kavramı söz konusudur. Burada da "vatan" ile "şehitler" (şühedâ) arasındaki münâsebet üzerinde durulmuştur. Burada; "vatan"ın, "cân" ile "cânân"dan (sevgiliden) da üstün bir değer taşıdığı inancı vardır. **Sekizinci dörtlükte**, "din" söz konusudur. Mehmed Âkif'in Allah'tan istediği tek şey, mâbedine (ibâdet yerlerine) yabancıların elini dokundurmasın ve dinin temeli olan şeylere şehâdet (şâhitlik) eden ezanların yurdun üstünde *ebedî olarak inlemesidir*. **Dokuzuncu dörtlükte** konuşan, "şehit"tir. Din uğruna, vatan uğruna savaşan asker, kendi öldükten sonra ezanları, ezan seslerini işitirse, mezarından kalkarak, yarasından kanlar aka aka, bir ruh gibi yükselir ve başı arşa değer. İslâm inancına göre şehitler, doğrudan doğruya cennete giderler. Bundan dolayı onlar din ve vatan uğruna ölmekten korkmazlar. **Onuncu ve sonuncu dörtlük**; şiirde ortaya konulan fikir ve inançların bir nevi özetidir. Burada da milletin ölmeyeceği, ebedî olarak yaşayacağı inancı vardır. Dil ve şekil bakımından şiire hâkim olan düşünce; kuvvet, güven duygusu, sağlamlık ve sadeliktir. Bunlar Türk halkı ve askerinin temel vasıflarıdır.

(Prof. Dr. Mehmet Kaplan, Yeni Türk Ed. Araştırmaları, Dergâh Yay.)

İSTİKLÂL MARŞI'YLA İLGİLİ DEĞERLENDİRMELER

Bu bölümde de muhtelif şair, yazar, bilim, kültür ve siyaset adamlarınca İstiklâl Marşı ile ilgili yorumlarından bir bölüm sunuyoruz. Böylece marşın nasıl genel bir kabule mazhar olduğu bir kere daha görülecektir...

"Akif. Çanakkale Şehitleri ve istiklâl Marşı gibi iki şaheser vermiştir ki. milli şairlerimiz ve sanatkarlarımızdan hiçbiri, onlardaki yüksek kudret ve heyecanı daha doğrusu mitli atmosferi terennüm edememişlerdir."

Orhan Rahmi Gökçe

"(Akif'in) İstiklâl Marşı'ı güftesi milli hareket devrinde yapılmış bir hizmet şeklinde gösterilebilir."

"İstiklâl Harbi Türk İnkılabının başlangıcı sayılılınca İstiklâl Marşı bu inkılabın tarihinde yer alacak bir eserdir."

İsmail Hami

Peşyami Safa

"İstiklâl Marşı, şiir kalitesi ve söyleyiş güzelliği bakımından, yeryüzündeki milli marşların hiçbirisiyle ölçülemeyecek kadar üstün ve derin manalı bir şiirdir."

Nihat Sami Banarlı

"(Akif'in) Anadolu kurtuluşunu en kafa günlerde imanlı bir ümit sezgisiyle ve irade gücüyle terennüm eden şiiri İstiklâl Marşı'dır."

Ahmet Kabaklı

"Akif milli kurtuluş hareketini bütün gönlüyle benimsedi. Anadolu'ya geçti. Mecmuasını oralara taşıdı ve istiklâl Marşı'yla Türk'ün var olma hamlesindeki manayı ebedileştirmek istedi."

Necip Fazıl Kısakürek

"İstiklâl Marşı'mız, bizim mânevî tarihimizdir, geleceğimizin aynası ve milletimizin iman ve ahlakta son gayesi olan temel esaslarının bir özüdür."

M. Ertuğrul Düzdağ

"Düşmanın, yurdun büyük bir kısmını işgal ettiği, Türk'ün varını yoğunu kurtuluş yoluna döktüğü o günlerde Atatürk'ün başkumandanlığı yaptıği seferber bir millete o büyük millet'in ateşli diliyle cihana hitap eden ve Türk haşmetini ebediyetlere yükselten ve Türk Marşı) yalnız Mehmed Akif yazmıştır."

Tahir Nejat Çençan

"İstiklal Marşı, kuşkusuz her ulus için çok anlamlı ve önemlidir. Ancak, bizim istiklal Marşı'nın, simgelediği bağımsızlık mücadelesinin büyüklüğüyle, birçok mazlum ulusa örnek olma özelliği nedeniyle daha da değerlidir."

Gerçekten de İstiklal Marşı'mızın her dizesinde, buram buram inanç, kahramanlık, coşku ve ulusa olan güven kokar. İstiklal Marşımız, aynı zamanda, emperyalizme karşı başkaldırının ve zaferin destanıdır. Mehmet Akif Ersoy, İstiklal Marşı'nda Türk halkının ortak duygularını ve değerlerini olağanüstü bir duyarlılıkla ama bir o kadar da özgüvenle dile getirmiştir. Büyük şairimizi saygıyla anıyorum ve onun önünde şükranla eğiliyorum."

D. Fikri Sağlar

"Anadolu ve Trakya Türklüğünün emperyalizme karşı verdiği bağımsızlık mücadelesinin başarıyla tamamlanmasında İstiklal Marşı'mızın oynadığı rol çok açıktır. Kuva-i Milliye ruhuyla bu iman mısraları etrafında kenetlenen halkımız, müstevlileri bu topraklardan kovmuş ve Cumhuriyet, bu büyük başarının eseri olarak ortaya çıkmıştır."

TBMM'nin İstiklal Marşı'nın kabulününün 76. yıldönümü münasebetiyle 12 Mart 1997 tarihli oturumunda görev alan üyelerin ortak önergesinden

"İstiklal Marşımız, henüz, daha İstiklal Savaşımız neticelenmeden kabul edilmiş olan bir marştır ve çok sıkıntılı günlerde, milleti-mize ve ordumuza ruh. İman ve güç veren bir metindir, İstiklal Marşımız, sadece bir anın, bir savaş arasının duygusu değil, topyekün bir tarihin, geçmişin, bugünün ve geleceğin yol göstericisi olan bir metindir."

İsmail Kahraman

"Bizim milli marşımız İstiklâl mücadelemizi, o tarihlere sığmayan destanı terennüm ettiği içindir ki. "İstiklâl Marşı" diye adlandırılmıştır. Mehmet Akif'in kaleminden ama bu büyük milletin kolektif alt şuurundan fıskırıştır." Ayhan Songar

"Bülbül ve İstiklâl Marşı" bu ölüm kalım günlerinin Safahat'a kattığı destan parçalarıdır. Ve o günün bir daha yaşanmaz macerasının kelâm anıtları..."

Sezai Karakoç

İstiklâl Savaşına bütün varlığı ile katılan Akif. bu savaşa iştirak edenlerin duygu ve inançlarına sahip olduğu için onlara Akif olmakla birlikte o kendi beni ile birleştirdiği Türk milletinin duygu ve inancım dile getirir."

Mehmet Kaplan

"İstiklâl Marşı, milli karakterimizi, tarihimizi, imanımızı, milli mücadele günlerinin heyecanını içinde taşıyan, o günleri yaşayanların duygularını nesilden nesile aktaracak olan emsalsiz bir âbidedir."

"İstiklâl Marşı sadece bir şiir değil, ruhla-âbidesidir.)

İsa Kocakaplan

Mahir İz

"Bizim milli marşımız İstiklâl Marşı'dır. Türk'ün Ölüm-kalım savaşının yegâne yadigarı olan bu marş o eşsiz kahramanlığı en iyi aksettiren bir destanıdır."

Faruk Kadri Timurtaş

"İstiklâl Marşı, bizim Müslüman bir toplum olarak emperyalizme karşı kimliğimizi haykırarak bir metindir."

Mehmet Doğan

"Mehmet Akif. İstiklâl Marşı'yı o şahlan-dillere aktarabildi ve edebiyatın şahikası-na çıktı."

Fehmi Cumaloğlu